

1 Timótyu

Inin kagta awahkiska gapit Uhokri giwatni amekene Pol. In awahkiska gimin amekene Timótyu. Ig amekene Timótyu wew muwwapu gi-hapti amekene Pol. Aytéke pisenwa ig huwithene Jesus gihiyegapu apitnenepwi paytwempu Éfesu.

Ig amekene Pol ikene gihiyakemni adahan ig gimaptentenkis kannuhekeputnepwi ku pariye taraksapye, hawwata adahan ig kaniy kibeyne hiyeg adahan giwewkistenkis Jesus gihiyegapu ayge, hawwata adahan ig kabipwiye keh madikte ku pariye Uhokri ayá git.

Nah Pol Awahkis Inin Kagta Pimin

¹ Nah Pol, ku pariye Jesus Cristo giwatni, nah awahkis inin kagta pimin. Nah awahkiska gapit wamnihtenwiy Uhokri. Hawwata nah awahkiska gapit Cristo Jesus ku pariye wixwiy ipeg ta gipitten.

² Nah awahkis inin kagta pimin Timótyu. Pis kewa nukamkayhbe nuthu mmanawa inyerwa pis kamaxwene ta gipitit Kiyapwiye Jesus ku samah nah ekke ta pit. Wigwiy Uhokri gikak Ukiparawiy Cristo Jesus gabaykis akak gamnahrakis pikaknek. Igkis kariswehse piyakninek.

*Mpithanaba Hiyeg Adahan Ignes Ka Kinetihwa
Amin Hiyakemniki Ku Pariye Waditnepyenen
Rom 16.17; 1 Tim 6.3; 2 Tim 2.23; Titu 1.10, 3.9*

3 Timótyu, nah muwaka pis msakwa ayge paytwempu Éfesu ku samah nah kuwis awna ta pit amakohnokwa apit ntepkekni ta apitit Masedóniyamnaw. Numawkan pis msakwa ayge adahan pis gimaptentenkis nerras hiyeg ayge ku pariye kannuhekne amin hiyakemniki nawenéwa ariw udahanwiy. Awnanaba gitkis kihhawnate adahan igkis ka keh henne akiw.

4 Igkis ikatuswa arit inetit ku pariye he inetitappen. Igkis ikí gitewkis arit amekenegben giwnkis ku pariye he waditnepyenen. Igkis kinetihwa nimin ka matiswati. Timótyu, ikinaba gihiyakemnikis adahan igkis miniwpi ariw inere. Akebyi inere yuwit ka wagahkis ukamaxwan ta gipitit Uhokri. In he tuguhkisnen ukamaxwan gipititak. In he kehnernen hiyeg piledukaw pawtak.

5 Nah mpithasene nerras hiyeg pit mmanawa numawkan madikte Uhokri gihiyegapu ayge batekak pawtak. Numawkan igkis batekak pawtak apititakwa guyaknikis. Numawkan gihiyakemnikis barewbet ariw taraksaki. Numawkan igkis inyerwa kamaxwa ta gipitit Uhokri kabayhtiwa. Ayge nikwe igkis wew batekak pawtak.

6 Igkisme nerras hiyeg kannuhekeputnepwi taraksapye igkis miyehe akebyi inakni hiyakemniki. Igkis he awnbetepi amin hiyakemniki ku pariye waditnepyenen ku pariye kane wagahkis hiyeg gihiyakemnikis.

7 Igkis muwaka giwkis ibakhaw ku igkis kagan-nukissima adahan kannuhak amin amekene Moís gikumadukan. Henneme igkis ka inyerwatma pukuhpin inakni ku kamin igkis kinetihwa. Igkis

awna: “Usuh hiyak madikte kabayhtiwa.” Bawa igkis ka hiyak ariknawnama.

Moís Gikumadukan Kawih Adahan Hiyeg Taraksapye

Rom 3.20, 5.20, 7.7; Gál 3.19

⁸ In huwewe wot ku amekene Moís gikumadukan kabay adahan ekkene wot utaraksan. Ku wis kawih gikumadukan henne ku samah Uhokri gimawkan, in kabay.

⁹ Henneme hiyeg wadityepwi ignes ka muwaka pahapwi gikumadukan adahan gimaptentenkis adahan igkis ka keh mbayka. In he muwakapka gidahankisnen hiyeg taraksapye. In kawih gidahankisnen hiyeg karatonapye meksatrupye ku pariye kane kiyatha Uhokri. In kawih gidahankisnen hiyeg ku pariye kane hiyak ba Uhokrima ay. In kawih gidahankis hiyeg ku pariye miyathenepwi Uhokri. In kawih gidahankis hiyeg ku pariye umah gigkis, hiyeg ku pariye umah ginagkis, hiyeg ku pariye umehekeputnepwi.

¹⁰ Inakni kumadukaki kawih adahan hiyeg mahayakemnapye, adahan tinogben egkisweke kamaxegbet, adahan awaykemni igkisweke kamaxegbet. In kawih adahan amepwapye ku pariye amé giyakikis hiyeg, adahan hiyeg wasaymapye, adahan hiyeg kiniseknepwi. In kawih adahan madikte hiyeg ku pariye taraksa ini Uhokri gihiyakemni ku pariye kibeynewatnen.

¹¹ Mmanawa ig Uhokri kagabayisima. Gihiyakemni kanikiythanimisima. Kibeyne, ig ikí

nuwakuit adahan nah ekkene inakni gihiyakemni ta gitkis hiyeg.

Nah Taraksepye Henneme Uhokri Kaniypen

12 Kibeyne gidahan Ukiparawiy Cristo Jesus. Ignewa ikí nawaygyi adahan nah ekkene inakni gihiyakemni. Ig kaniypen adahan nah kannip-wiye gidahan. Nah ka kiseweknama adahan ig kaniyun henneme ig kaniypen, ig ipeg ta nupitit adahan nah wewkisne gannipwi.

13 Nah ka kiseweknama adahan ig kaniypen mmanawa minikwak nah mbeyhe Kiyapwiye Jesus giw. Nah awna ku ig ka giwntakma Uhokri. Apim ini nah hiyapkisne mbeyne ta gitkis gihiyegapu ay. Nah arewhe gitkis. Nah tarakse gikak Uhokri kaayhsima henneme ig amnihpen ig bayahminepun ariw ntaraksan mmanawa nah ka hiyak hawkri, mmanawa apim ini nah kote kamaxwate ta gipitit.

14 Ntaraksan kaayhsima henneme ig Ukiparawiy gabay nukakhu in pi kiyeste ariw ini ntaraksan. Inneki keh ig keh nah kamaxwa ta gipitit, ig iké ta nupitit ini gamnihra ku pariye udahanwiy ku samah wixwiy pahapwiwa gikak Cristo Jesus.

15 Timótyu, nah akkite pit pahat inetit ku pariye kane waditnepyenenma, ku pariye ik adahan madikte hiyeg kamaxwa ta nipitit. Inakni inetit gimin Cristo Jesus ku samah ig danuh atan amadgat inin adahan amnihpiye taraksapye kahadbe ignes isamtaw ariw guitaraksankis adahan igkis danuhnes git Uhokri. Nah pi taraksate giwkis madikte taraksapye, **16** henneme in-

neki keh ig Jesus Cristo amnihpen. Ig amnihun adahanikwa nah humaw arekhetni adahan ku samah ig kagiyaknisima akak hiyeg ku pariye pi mbaytenene. Aysawnemenek hiyeg ku pariye buttityepwi kamaxwepye ta gipitit adahan ig keh igkis aymuhwa gimun Uhokri adahan apanenekwa, igkis hiyapni henne ku samah ig kiyakniye nukakhu, igkis hiyakni ku ig kiyakniye gikakkis hawwata.

Kibeyne Gidahan Uhokri

Rom 16.25; Eb 13.20; 1 Ped 5.11; Judas 25

¹⁷ Kibeyne gidahan Uhokri. Ig Ukiparawiy adahan apanenekwa. Ignewa dehetniye. Ig kane hiyapkarati akak wowtyak amadgaya inin. Ignewa Uhokri. Yuma pahapwinama kema igma. Uyay kiyatig adahan apanenekwa. Uyay kabayhig takunipti adahan apanenekwa. Ameh.

Apuriw Pihiyakemni Akak Kibeyne Hiyakem-niki

¹⁸ Timótyu, nah ikene pihiyakemni ke nukamkayhbe adahan pis kabilwiye huwitha Jesus gihiyegapu ayge. Nuwnhu huwit pakekunawa akak nerras ukebyupwiye giwnkis ta pit ku samah minikwak igkis kinetihwa ta pit akak yuwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Kiyemnihnaba inakni giwnkis. Inakni ikene pawaygyi adahan pis mpiksaw keh kibeyne annipwit gidahan Uhokri.

¹⁹ Amawka pis kamaxwa kabayhtiwa ta gipitit Cristo. Amawka hawwata pis apuriw pihiyakemni akak kibeyne hiyakemniki. Gaytakkis hiyeg ka hennema. Igkis hiyak ku pariye

kane kabay adahan igkis keh, henneme igkisnewa mpiksaw keh. Igkis awna: “Ka sam nah keh henne.” Ayge nikwe igkis miyehe gikamaxwankis. Igkis ikaw ke pahapwibe hiyeg ig awna: “Ka sam nah huwitha nuhmun abetiw tip.” Henneme ig sigihwenek. Ig biyuk akak gihmunnek. Hennebaki igkis biyuk akak gikamaxwankis.

²⁰ Ig kiyapwiye Himenew gikak kiyapwiye Alexandre, igkis gaytakkis nerras hiyeg. Nah kuwis ekkeprixis ta giwakuit Satanás adahan igme hiyapkisne mbeyne gitkis juktah igkis kannuh adahan igkis ka mbayhasa Uhokri giw henne akiw.

2

Piriyepkawnay Gidahankis Madikte Hiyeg Mt 7.7; Lk 11.8, 18.1; Ef 6.18; Kol 4.2; 1 Tess 5.17

¹ Pitatye nah ayá pit adahan pis ayá piriyepkawka gitkis Jesus gihiyegapu ayge. Numawkan yis piriyepkaw kaayhsima gidahankis madikte hiyeg, yis ayá git Uhokri adahan ig amnihgikis, adahan ig apuriwgikis. Abet ini yipigyeckawni yis kabayha Uhokri gidahankis.

² Piriyepkawnay gidahan gupelma. Piriyepkawnay gidahankis madikte ukiparawiy amadgayapu inin kahadbe wixwiy msakwa kabayhtiwa pasamrak kariswapu kahadbe ik adahan wixwiy wewnene gikak Uhokri wixwiy ikatuswenene git.

³ Ini upigyeckawniwiy kabay giwtrik wamnihtenwiy Uhokri. In keh ig batek.

*Uhokri Muwaka Madikte Hiyeg Isamtaw
2 Ped 3.9*

⁴ Mmanawa ig muwaka madikte hiyeg isamtaw ariw gipathawnikis adahan igkis danuhne git Uhokri. Ig muwaka madikte hiyeg pukuha gihiyakemni inyerwatnene.

⁵ Mmanawa ignewa pahapwiwa Uhokri gida-hankis madikte hiyeg. Hawwata akiw ay pahapwiwa hiyeg ku pariye danuhkis madikte hiyeg ta git Uhokri. Iggi Jesus Cristo.

⁶ Ig Jesus Cristo ikise giwetri ayhté inugik kahadbe wixwiyme utí uwetri ayge hawwata. Ig ikewpi adahan ig umahkiswe gidukwenaprikis madikte hiyeg. Ini arekhetni huwewe ku ig muwaka madikte hiyeg isamtaw. Kibeyne, kuwis danuh ahawkanaprik adahan ini gikehni ekkepka ta gitkis madikte hiyeg.

⁷ Inneki keh ig Uhokri awahkisun giminkis hiyeg muwwapu. Ig keh nah humaw giwatni giminkis madikte hiyeg adahan nah ekkene giwn ta gitkis, adahan nah gikanruhtenkis amin ku samah ignes kamaxwa gipitit Uhokri, amin ku samah igkis wew akak gihiyakemni ku pariye inyerwatnene. Gaytakkis hiyeg ka iha ku nah Uhokri giwatni henneme nah awna inakni yuwit inyerwa. Ka nuwasemnima.

⁸ Nikwe numawkan awaykemni muwwapu piriyejkaw. Henneme ku aysaw igkis tarak giwakkis gimkanit Uhokri, amawka ku igkis piriyejkaw barewwok ariw patahwaki. Yuma gidagonyikis apit giyaknikis, igkis ka kanaktinama.

Amawka Tinogben Wew Tuwatapyo

1 Kor 14.34; Titu 2.3; 1 Ped 3.1

9 Egnesme tinogben, nah muwaka egkis ikaw tuwatapyo akak bareweye hiyakemniki. Numawkan egkis kawih gukawihnikis ku pariye ka adahanma gumerekwetnikisma. Numawkan egkis ka ipeg apitit gubereswankis amedgene inin adahan ini keh egkis barewyo. Iné gusimsakis bareweye, iné gusemnukis barewyo, iné gubereswankis karukri wahano, iné gukabdakis barewyo, ka innema keh egkis inyerwatma barewyo.

10 Ku egkis wew akak kabayka in pi kabayte ariw inere madikte. Mmanawa tinogben ku pariye ikawnopwi Uhokri gihiyegapu amawka ku egkis wew kehnanokwa kabayka.

11 Hawwata akiw amawka ku egkis lammisya tinwopu barukibet adahan egkis kannuhwano kabayhtiwa.

12 Nah ka isiy pahapu tino humaw gikannuhten gugihgi. Nah ka isiy pahapu tino kumaduka gugihgi. Amawka ku eg msakwa tinwo agiku leglis.

13 Nah awna inakni mmanawa Uhokri kehe ig awayg Adawh eggutye, egme gihayo Eva buttityo.

14 Hawwata akiw, ig Adawh ka kinikiswa ta git ner wapitye gikiparadkis henneme eg Eva kinikiswe ta git in keh eg tarakse Uhokri giwn.

15 Nikwe ig Uhokri isaksa madikte tinogben adahan egkis kayah gukamkayhkis. Ka sam. Egkis ka mpithaka adahan egkis danuh ta git Uhokri. Ku egkis tipiknano kamaxwananos ta gipitit Cristo, ku egkis tipiknano amnihaknos, ku guhiyakemnikis barewbetyo, ku egkis tipiknano wewnos

akak tuwatka akak kibeyne hiyakemniki, ayge nikwe egkis danuh ta git Uhokri.

3

Kaniynaba Kibeynepwi Hiyeg Adahan Ignes Humaw Jesus Gihiyegapu Giwewkistenkis

Titu 1.6

¹ Kuri Timótyu, nah akkite pit pahat inetit akiw ku pariye kane waditnepyenenma. Ku pahapwi aharitne humaw giwewkistenkis Jesus gihiyegapu, in kibeyne annipwit ig aharitne.

² Ini annipwit kibeyne, nikwe amawka ig pa-
hapwi ig kibeyne hiyeg hawwata.

Amawka ku ig ikaw Uhokriyanbetnewa kane taraksepyema.

Amawka ku ig pahapuwa gihayo.

Amawka ku ig kannuh apuriw gihiyakemni kabayhtiwa.

Amawka ku ig wew akak kibeyne hiyakemniki.

Amawka ku ig ikaw kiyate.

Amawka ku ig kagiyaknisima amapa hiyeg gip-
inekut.

Amawka ku ig kannuh kannuhak Uhokri gi-
hiyakemni.

³ Amawka ku ig ka urukihwatrupyema.

Amawka ku ig ka kamabyanpiyema.

Amawka ku ig kagihiyeginisima.

Amawka ku ig ka piledukaw.

Amawka ku ig ka batekatrupyema akak
karukri.

⁴ Amawka ku ig kumaduka gimunyapu kabay-
htiwa.

Amawka ku gikamkayupwi kiyatig ihpatrupne giwn. ⁵ Mmanawa ku pahapwi ka kannuh kumaduka gimunyapu, nikwe ig kawnata kannuh apuriw Uhokri gihiyegapu.

⁶ Amawka ku ig kuwis ayipariipyе ariwntak ku samah ig wages gihiyakemni. Ku ig inkutnate wageswa, nawenétkе ig hiyapni henne, ig ikawparihte kabayte giwkis nawenépwи hiyeg awaku ku samah inkutnate ig wageswa adahan giwewkistenkis hiyeg. Ku ig ikaw henne, nikwe ig biyukse giwetrinek hawwata ke Satanásbe awaku ku samah igme ikawpari ke wotbe ig kabayte giw Uhokri.

⁷ Amawka ku ig hawwata kibeyne hiyeg giwtrikkis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanpuma. Ku ig ka kibeynema giwtrikkis, nawenétkе ignes awna gimin. Akak ini Satanás mpithebdih ganipwi gidahan Uhokri.

Kaniynaba Kibeyne Hiyeg Adahan Ignes Humaw Hiyeknepwi Gikakkis Jesus Gihiyegapu

At 6.1

⁸ Hiyeg ku pariye muwaka ini iwetrit adahan hiyekne gikakkis Jesus gihiyegapu, amawka ku ignes hawwata ikaw kiyate.

Amawka ku igkis ka pitenmebetnama giwnkis.

Amawka ku igkis ka urukihwatrupyema.

Amawka ku igkis ka miyarhaw aharit ariknawnama, igkis miyehe gikidsapyakis.

⁹ Amawka ku igkis kamaxwa kabayhtiwa ta gipitit Cristo ku pariye hiyeg minikweknene kotenene hiyakte.

Amawka ku gihiyakemnikis barewbet ariw taraksaki gikakkis hiyeg.

¹⁰ Apit pis kaniy pahapwi amawka ku pis apuriw gihiyakemni kabayhtiwa baki igyerwatma ikaw Uhokriyanbetnewa. Ku ig ikaw Uhokriyanbetnewa, nikwe ik adahan ig kawetri adahan hiyekne gikakkis Jesus gihiyegapu.

¹¹ Amawka ku egnes gihayokis hawwata wew kiyate.

Amawka ku egkis ka awnatrupyoma giminkis nawenépwi hiyeg.

Amawka ku egkis kannuh apuriw guhiyakemnikis kabayhtiwa.

Amawka ku egkis ik adahan hiyeg kamaxwa ta gupititkis ku egkis ka kinisti aynesnima.

¹² Amawka ku awaykemni ku pariye hiyeknepwi gikakkis Jesus gihiyegapu amawka ku igkis pahapwu gihayokis.

Amawka ku igkis kumaduka gimunyapukis kabayhtiwa payak gikakkis gikamkayupwikis.

¹³ Ku igkis hiyak gikakkis Jesus gihiyegapu kabayhtiwa, ayge nikwe igkis humaw kiyatye gitrakkis hiyeg. Ayge igkis ik adahan kinetihwa akak gibowkakis amin gikamaxwankis ta gipitit Cristo Jesus.

*Jesus Gihiyegapu Ignes Uhokri Gipin
1 Kor 3.16; 2 Kor 6.16; Ef 2.20; 1 Ped 2.5*

¹⁴ Nah ikene pihiyakemni kuri amadgatak inin kagta, henneme nupewkan nahwa danuh atere pitnek kuwewanek.

¹⁵ Ku nah ayipwihwe danuh atere pit, ka sam. Inin kagta kuwis ay piwaku adahan ekkene pit

adahan ku samah pis huwithene Uhokri gihiyegapu ayge. Wixwiy gihiyegapu wixwiy ke gipinbe Uhokri dehetniye. Wixwiy humaw ke pahá paytbe adahan abeyheki ini Uhokri gihiyakemni inyerwatnene ku pariye ay umunwiy.

Jesus Igyerwa Uhokri

Jo 1.1; Kol 2.9

¹⁶ Hennewatbaki in. Ini Uhokri gihiyakemni ku pariye hiyeg minikweknenepwí kotene hiyakte in kabayhtiwa in.

“Ig Cristo hiyapkiswe ta wotwiy ihtikekne.

Ig ekkepka ku ig kibeyne gapit Uhokri Gitip.

Madikte ahj ipegbetnakis gimkanit adahan gihiyepetni ku pariye gikehni.

Ig ekkepka gimin ta gitkis madikte hiyegipiyenepwi.

Ig kamaxwaka ta gipitit gapitkis hiyeg muwwapu.

Ig iwepka ta inugikut akak madikte gikiythani.”

Hennewatbaki wapanweykenen awna.

4

Kinisekeputnepwi Awna Ku Im Ka Kabay Adahan Wis Ax

1 Kor 8.1, 10.25; Kol 2.16, 23; Eb 13.4

¹ Uhokri Gitip akki wot huwewe ku aysawnemenek gaytakkis hiyeg isahkis gikamaxwankis gipititak Cristo. Igkis miniwpi giw mmanawa igkis kinikiswe ta arit gihiyakemnikis wapityempu ku pariye kiniseknepwi.

2 Nerras wapityempu gihiyakemnikis in ekkepka gitkis nerras hiyeg gapitkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis ke wotbe igkis kibeynepwi hiyegbe bawa igkis awna wasaymkanen. Igkis ka hiyak ku pariye maraki.

3 Apim ini igkis awna: “Uhokri ka muwaka wis maripkaw. Ig kawnata muwaka wis ax im.” Henneme im ka sam wis axni. Ig Uhokri kehe im adahanikwa wixwiy axni akak batekka. Ig muwaka wixwiy kabayhig adahan ini im. Wixwiy ku pariye kamaxwenepwi ta gipitit Cristo, wixwiy ku pariye hiyeknepwi Uhokri gihiyakemni inyerwatnene, ig muwaka wixwiy ax, wixwiy kabayhig adahan ini im.

4 Madikte ku pariye ig Uhokri keh in kibeyne. Wis ka muwaka tukuhni. Henneme wis muwaka amapin madikte akak piriyepkawka, wis kabayha Uhokri nidahan.

5 Im kibeyne awaku Uhokri giwn awna ku in kibeyne. Hawwata in kibeyne awaku ku aysaw wixwiy axni, wixwiy kabayha Uhokri adahan ini im.

Mpiksaw Iw Uhokri Gihiyakemni

6 Ku pis akki inakni hiyakemniki ta gitkis ukebyupwi, nikwe pis humaw kibeyne ibukti gida han Cristo Jesus. Amun ini pis aymuhwene ka inenwatma akak im henneme pis aymuhwene hawwata akak Uhokri giwn amin ukamaxwan wi, akak gihiyakemni kibeynewa. Kibeyne, pis inyerwa wewne nikak kabayhtiwa.

7 Henneme ka muwaka ataybiswa arit amekenegben giwnkis ku pariye he inetitapnen he mahayakemnikinen, in ka kinetihwa gimin

Uhokri gihiyakemni. Pisme iwinenekwa Uhokri gihiyakemninen. Ku samah pahapwi suwtat mpiksaw ikene gipit adatni pisme mpiksaw ikí pihiyakemni adatni akak Uhokri gihiyakemni.

⁸ In kabay aynessa adahan wis ikene upit adatni henneme in pi kabayte akiw adahan wis ikene uhuyakemni adatni akak Uhokri gihiyakemni. In kabay kaayhsima. Mmanawa gihiyakemni keh wis aymuhwa kabayhtiwa ay amadga inin hawwata ayhté inugik.

⁹ Inakni hiyakemniki kane waditnepyenenma. Kiskama madikte hiyeg kamaxwa ta nipitit.

¹⁰ Wis kuri mpiksaw akak madikte udatni adahanikwa hiyeg aymuhwa akak ini gihiyakemni. Mmanawa wis ipeg ta gimkatnen Uhokri dehetniye adahan ig keh igkis aymuhwa akak gihiyakemni. Ig amnih madikte hiyeg henneme ig pi amnihte nerras ku pariye kamaxwenepwi ta gipitit.

Kannuhnaba Hiyeg Amin Uhokri Gihiyakemni Titu 2.1

¹¹ Kannuhnaba hiyeg amin inakni hiyakemniki. Ikinaba gihiyakemnikis adahan igkis wew nikak.

¹² Wewnaba hiyakemun adahan hiyeg ka mayhkepma awaku ku samah pis kote kiyapwite. Ikawnaba Uhokriyanbetnewa adahan igkis ikaw hawwata ke pisbe. Wewnaba kabayhtiwa gibetkis adahan pis humaw gikannuhtenkis adahan kamaxwanepwi giwewnukis. Akkanaba gitkis adahan igkis kinetihwa gikak Uhokri gihiyakemni, adahan igkis wew gikak Uhokri gihiyakemni, adahan igkis amnih hiyeg gikak

Uhokri gamnihra ay gipitkis, adahan igkis kamaxwa ta gipitit Kiyapwiye Jesus kabayhtiwa, adahan igkis wew akak gihiyakemnikis barewbetye.

13 Ku aysaw nah yuma ayge, mpiksawnaba ipegboha Uhokri gannasan ta gitkis nerras Jesus gihiyegapu. Wagahkisnaba gihiyakemnikis akak ini gannasan. Kannuhaknaba nimin akak madikte pibowka.

*Kehnaba Ku Pariye Uhokri Gikehkisni Pit
1 Tim 6.11; 2 Tim 1.13*

14 Ka ba miniwbetaw ariw ini Uhokri gannu ku pariye ig iké ta pipitit minikwak apim ini ku aysaw Uhokri gawnepepu kinetihwa ta pit akak yuwit ku pariye pes giwntak Uhokri, apim ini ku aysaw piwewkistenpu sarayh giwakkis ta pipitit igkis piriyepkaw pidahan adahan ikene pit pan-nipwi gidahan Uhokri. Ayge apim ini ig Uhokri iké gannu ta pipitit.

15 Timótyu, kehnaba madikte ku pariye Uhokri gikehkisni pit. Ikatuswanaba nit. Kahadbe madikte hiyeg hiyá ku samah pis tipiknene nikak.

16 Apuriwnaba pihiyakemni adahan pis wew kabayhtiwa. Apuriwnaba hawwata adahan pis kannuhak kabayhtiwa. Apanenekwa pis wew wadit. Apanenekwa pis kannuhak wadit. Ku pis mpiksaw keh henne, pis isamtaw ariw madikte pitaraksan adahan pis danuhne git Uhokri. Hawwata nerras timepnepwi piwn ignes isamtawwata.

5

*Ikinaba Hiyeg Gihiyakemnikis Akak Huwipraki
2 Tim 2.24*

¹ Ku pahapwi awayg kiyapwiye tarakse, ka ba himahgi akak pihawnama. Henneme ikinaba gihiyakemni akak huwipraki. Pis kinetihwa gikak ke kinetihwenebe gikak pigbe. Gikakkisme takwapye pis kinetihwa gikakkis kewa gikakkisbe pisamwipwibe.

² Gukakkisme kiyapunogben pis kinetihwa gukakkis kewa pis kinetihwenebe gukak pinagbe. Gukakkisme himanopyo pis kinetihwa kewa gukakkisbe pisamrupwibe. Ka muwaka kinikwa guminkis.

Amawka Leglis Apuriw Madankunopwi

³ Amawka leglis kiyatha madankunopwi ku pariye yumanano gukapriwtenkis.

⁴ Henneme ku pahapu madankuno eg kakamkayh, ku eg kahiwhi, igkisnewa kis adahan apuriwgu gidahan Uhokri. Amawka ku igkis diyuhkis guwak adahan gaymuhaktiwni. Hennebaki Uhokri gimawkan.

⁵ Egme pahapu madankuno ku pariye yumanano gukapriwten, amawka ku leglis hiyak gukak. Ku eg kamaxwano ta gipitit Uhokri adahan ig amnihgu, ku eg piriyepkawno git takunipti apanenekwa, nikwe amawka ku leglis apuriwgu.

⁶ Egme pahapu madankuno ku pariye he kehno gubetkinenwa ay amadga inin, eg ke wotbe eg kuwis miyopyobe giw Uhokri. Nikwe leglis ka muwaka hiyak gukak.

7 Ikinaba gihiyakemnikis Jesus gihiyegapu ayge adahan igkis iha inakni yuwit kahadbe igkis ikaw Uhokriyanbetnewa kane taraksapyema.

8 Ku pahapwi ka apuriw gikebyi, ku ig ka apuriw gikamkayh, ku ig ka apuriw gihayo, ku ig ka apuriw gaymuhten, nikwe ig ka hiyá igma ikaw ku ig Uhokri gihiyega. Mmanawa apim ini ig ka wewnema kema pahapwi Uhokriyanma. Ig pi mbayte ariw pahapwi kane Uhokriyanma.

Kaniynaba Kabayno Tino Adahan Hiyakno Gukakkis Tinogben

9 Ku pahapu madankuno muwaka ini iwetrit adahan hiyakno gukakkis tinogben, amawka ku eg mpiyasa puguhkunabu madikwa (60) kamukri gaw.

Amawka ku eg kigihguhwa pahapwiwa gugi-hgi. Eg ka maytwig adahan kamax pahapwiwatma.

10 Amawka ku eg hiyakan ku eg apanenekwa kehno kabayka.

Amawka ku eg kuwis aymwah gukamkayupwi kabayhtiwa.

Amawka ku eg kuwis amapa hiyeg kabayhtiwa gupinekut.

Amawka ku eg kuwis hiyak gikakkis guke-byupwi Jesus gihiyegapu akak madikte kiyathaki.

Amawka ku eg kuwis amnih ku pariye hiyeg hiyepnepwi mbeyne.

Amawka ku eg kuwis ikatuswa adahan eg kehno kabayka gidahankis madikte hiyeg.

Pi Kabayte Madankunopwi Maripkaw Akiw

11 Norrasme madankunopwi ku pariye kote kiyapuntawte kabayhtiwatma, ka ba iki ini iwetrit gutkis adahan egkis hiyakno gukakkis tinogben. Mmanawa nawenétke egkis maripkewkerehte akiw, ayge nikwe egkis miniw giw Cristo gannipwi.

12 Ayge nikwe ku egkis miyehe madikte ku pariye gahegbetankis gunetnikis adahan egkis hiyaknos gukakkis tinogben gidahan Cristo, ayge nikwe egkis ikaka ka kabaynoma.

13 Hawwata akiw nawenétke egkis humaw he mabipuhwanonenwa awaku ku samah egkis danuhpanosnenwa muwwapu paytwempu. Pi mbayte akiw nawenétke egkis mategbetano nawenépwí hiyeg gihawkankis. Nawenétke egkis ba gunetnabyukis. Nawenétke egkis kinetihwa amin ku pariye kane kabay adahan egkis kinetihwa nimin.

14 Nikwe numawkan egkis madankunopwi ku pariye kotenano kiyapuntawte amawka egkis maripkaw akiw. Numawkan egkis kakamkayh. Numawkan egkis apuriw gumunyapukis kabayhtiwa. Marihwakam upetunyapu ka ik adahan awna guminkis ku egkis mahayakemnihwanonenwa.

15 Mmanawa gaytakkis norras kuwis miniwpi giw Cristo gihiyakemni adahan egkis ihpanokis Satanás gihiyakemni.

16 Ku pahapu tino ku pariye kamaxwano gipitit Kiyapwiye Jesus, ku eg kakebyi madankuno, kiskama eg hiyak gukak kahadbe egme ka msakwa giduhyamadga leglis. Ayge nikwe ik

adahan leglis apuriw madankunopwi ku pariye yumanano gukapriwtenkis.

Amawka Jesus Gihiyegapu Hiyak Gikakkis Giwewkistenkis

1 Kor 9.7; Gál 6.6; 1 Tess 5.12

¹⁷ Hiyeg kiyapwiyegben ku pariye wewkisnepwi Jesus gihiyegapu kabayhtiwa, igkis muwaka adahan igkis kiyathaka kabayhtiwa. Nerras ku pariye pi kannipwite adahan ekkenes Uhokri giwn, adahan kannuhhekne gimin Uhokri gihiyakemni, amawka ku leglis pi kiyatigkiste adahan pi hiyakte gikakkis.

¹⁸ Mmanawa Uhokri gannasan minikweknene awna:

“Ku aysaw yipig pak kannipwiye mutukene fahhin ayak, ka yi muwaka wanak gibiy adahan mpithig adahan ig ka ax ariwtak ini fahhin ayak.”

Hawwata akiw Uhokri gannasan minikweknene awna:

“Ku pahapwi kannipwiye yidahan, pugamawka yis katiwnihgi.”

Ka Ba Ataybiswa Git Pahapwi Ku Pariye Awna Gimin Jesus Gihiyegapu Giwewkistenkis

¹⁹ Timótyu, ku pahapwi danuh ta pit ig awna gimin pahapwi ku pariye wewkisne Jesus gihiyegapu ig awna ku ig taraksepye, ka muwaka ataybiswa git. Henneme ku pi kibite hiyeg danuh pit, nawenétke piyana mpana gikebyikis ku igkis kinetihwa pit gimin ku ig taraksepye, nikwe ka sam adahan pis timá ginetnikis.

*Ku Pahapwi Giwewkistenkis Jesus Gihiyegapu
Ku Ig Taraksepye, Himahnigba*

20 Ku inyerwa ig taraksepwa, amawka pis himahgi ay giwtrikkis madikte Jesus gihiyegapu kahadbe igkis timapni henne, igkis apisakse ku nawenétke igkis hawwata tarakse hawwata akiw.

21 Timótyu, nah ikene inakni hiyakemniki pit giwtrik Uhokri giwtrik Cristo Jesus giwtrikkis ahj barewpityepwi. Ihpanaba inakni nuwnhu kabayhtiwa. Ka sam ku ig pikagmada. Kawnata sam ku ig ka pikagmadama. Ka sam. Ka ba mpiyasa pahapwinama gitaraksan hennenwatma. Amawka pis hiyak gikakkis madikte hiyeg hehpekwiye.

*Ka Ba Kaniy Pahapwi Pahayenema Adahan Ig
Wewkisne Jesus Gihiyegapu*

22 Ku aysaw pis ikí annipwit git pahapwi adahan ig wewkisne Jesus gihiyegapu, ka muwaka ikí git pahayenema. Ka iwawhaw ikí git. Nawenétke ig taraksepye hiyeg. Ku pis ka apuriw kabayhiwatma baki ig ikaw Uhokriyanwatma, ku pis ikí ini gannipwi git pahaye adahan, ayge nikwe ku hiyeg hiyakni ku ig taraksepye, ayge nikwe igkis ikiy ku pis batek akak ini gitaraksan. Amawka ku pis ka keh henne. Amawka piw pes barewbetnenekwa.

23 Kuri pis higepne unnenwa kahadbe piw pes barewbetnenekwa, kahadbe hiyeg ka ikiy ku pis urukihwatrupye. Henneme ka sam pis higap aynessa win adahan ipeyti adahan pitun mmanawa pis inpawa kakahri.

24 Apit pis ikí annipwit git pahapwi adahan ig wewkisne Jesus gihiyegapu, amawka pis apuriwgi baki ig yumahwatma gitaraksan. Gaytakkis hiyeg gitaraksankis ka mahikonama. Nikwe wis ka muwaka apuriwgikis baki igkis kataraksanwatma. Gaytakkisme hiyeg ka kiberema wis utí gitaraksankis.

25 Hawwata akiw gaytakkis hiyeg gihiyakemnikis kibeyne in ka mahikonama. Gaytakkisme gihiyakemnikis kibeyne in mahiko henneme ku wis apuriw, nikwe gihiyakemnikis ka ayamwa wot.

6

Amawka Hiyeg Kiyatha Gikiparakis Ef 6.5; Kol 3.22; Titu 2.9; 1 Ped 2.18

1 Awnanaba ta gitkis hiyeg ku pariye kannipwiye gidahan pahapwi adahan igkis kiyatha gikiparakis kabayhtiwa. Kahadbe igkis ka mbayhasa Uhokri giw. Kahadbe igkis ka mbayhasa ukannuhakni gimin Uhokri gihiyakemni.

2 Ku pahapwi gikipara hawwata kamaxwa gipitit Kiyapwiye Jesus, amawka ku ig gihiyega ka meksig awaku ku samah iggi gikipara kuwis humaw gikebyi Uhokriyan. Kawa. Amawka ku ig pi kannipwite gidahan akiw awaku kuri ig gayapetni pahapwi ku pariye ig batek gikak, ig gayapetni pahapwi ku pariye kamaxwenewata ta gipitit Kiyapwiye Jesus hawwata ke igbe.

Kehnaba Madikte Jesus Gihiyegapu Iha Inakni Hiyakemniki

Timótyu, akkanaba inakni hiyakemniki ta gitkis madikte Jesus gihiyegapu. Iki gihiyakemnikis akak madikte pawayggi adahan igkis ihpin.

³ Inakni hiyakemniki inyerwatnene. In Ukiparawiy Jesus Cristo giwn. In kannuh hiyeg ikaw Uhokriyanbetnewa. Ku pahapwi ka amapa inakni hiyakemniki, ku ig kannuhekne nawenéwa hiyakemniki akiw, iggi gihiyakemni waditnepyenen.

⁴ Ig ikawpari hiyakemniye bawa ig ka hiyak ariknawnama. Ig ba gibetki kaytwanaw piledukaw amin yuwit waditnepyenen. Akebyi ini hiyakemniki keh hiyeg atihpak. In keh igkis kabá kerbet. In keh igkis pitimnak. In keh igkis pukuh-paw pabohrak.

⁵ Hiyeg ku pariye apanenekwa pitimnekne henne, gihiyakemnikis mbeyepye. Igkis ka hiyak ku pariye Uhokri gihiyakemni inyerwatnene. Igkis kinetihwenes gimin Uhokri aharitnen igiska.

*Ka Ba Aharit Igiska Amadgaya Inin
Mt 13.22, 19.23; Lk 12.22; Kol 3.5; Eb 13.5;
Tiyagu 5.1*

⁶ Hennewatbaki, ay kaayhsima igiska gimun Uhokri. Ku wis wew akak gihiyakemni, wis bateke umin. Yuma akiw umawkan akiw. Ayge nikwe wis igisyé kuwis gimun Uhokri.

⁷ Igiska amadgaya inin in ka ariknawnama. Ku aysaw wis amadgat wayk wis ka ewk ariknawnama ayta ukak. Ku aysaw wis miyá, yuma ariknawnama amadgaya inin tipikwiye ukak.

8 Nikwe ku wis kamana, ku wis kasimsa, ayge wis bateke umin. Wis ka muwaka ariknawnama akiw.

9 Henneme ku pariye hiyeg aharitne igiska amadgaya inin, igkis tayuhpikanek arit mbayka, igkis tuguhnek agikut Satanás giteyni. Igkis kowtyakpuhaw amin arakembet kane kabay. Nikwe in humaw ke teybe adahan gikinseptenkis, adahan gitugaseptenkis, adahan gibiykesetenkis, adahan giwmaseptenkis.

10 Ku wis ba ubetkatrun akak karukri, ini akapuska adahan wis keh arakembet kane kabay. Gaytakkis hiyeg ku pariye aharitne karukri igkis kuwis miniwpi giw Uhokri gihiyakemni igkis kuwis kawihkis kaayhsima kayahwaki ta gipittikis.

*Kehnaba Madikte Ku Pariye Uhokri Ayá Pit
Kol 4.17; 1 Tim 4.14; 2 Tim 1.13*

11 Pisme, Timótyu, pis awayg gidahan Uhokri. Nikwe tukuhwepnaba ariw madikte ini hiyakemniki mbeyepye. Aharitnaba adahan pis keh kabaykanen adahan pis wew gikak Uhokri gihiyakemnen. Kamaxwanaba gipitit kabayhtiwa. Bateknaba gikakkis piyakipwi hiyeg. Bateknaba gikak Uhokri. Msakwanaba kamaxwenene gipitit abetnewa mbeyne. Ikaw huwipagepye.

12 Mpiksawnaba keh kibeyne annipwit gidahan Uhokri ku kapit wixwiy kamaxwa. Ikawnaba ke pahapwi suwtatbe ig kerye gidahan gikipara akak madikte gawaygyi. Mpiksawnaba adahan pis inyerwa aymuhwa gimun Uhokri adahan

apanenekwa. Adahanikwa ini ig Uhokri humekwep. Kibeyne, pis kuwis keh kibeyne temwe ta gitkis kaayhsima hiyeg amin ku samah ig Kiyawiye Jesus keh wixwiy aymuhwa gimun Uhokri.

¹³ Kuri nah ikene pihiyakemni giwtrik Uhokri ku pariye keh madikte hiyeg aymuhwa. Nah ikene pihiyakemni giwtrik Cristo Jesus ku pariye kuwis keh kibeyne temwe ta git amekene Pônsiyu Pilatus.

¹⁴ Nah ayá pit adahan pis keh madikte ku pariye Uhokri gikehkisni pit. Apuriwnaba pihiyakemni adahan in barewbet ariw taraksaki juktah ku aysaw ig danuh.

*Uhokri Kumaduka Madikte Ku Pariye
Kumadukenepwi*

*Mt 28.18; Ef 1.21; Fil 2.9; Kol 1.16; Apok 17.14,
19.16*

¹⁵ Ku aysaw gihawkanaprik danuh ig Cristo hiyapkiska wotwiynek gapit Uhokri. Kibeyne, ig Uhokri kagabayisima. Ignewa kumaduka madikte. Yuma pahapwinama kema igma. Ig ikiparapu gikiparakis. Ig kumaduka madikte ku pariye kumadukenepwi.

¹⁶ Ignewa ku pariye kane miyati. Yuma pahapwinama dehetniye kema igma. Ig msakwa abet kabutniki ku kiney ka ik adahan wis danukwa atere. Yuma pahapwinama hiyeg hiyapri. Ig kawnata ikwa adahan wis hiyapri. Ig kagikiythanisima ig kagidatnisima adahan apanenekwa. Ameh.

*Amawka Igisapye Igisyé Akak Gikehnikis
Kabayka*

17 Ikinaba gihiyakemnikis hiyeg ku pariye igisapye akak gewkanbetkis amedgene inin adahan igkis ka ikaw kabaytema giwkis nawenépwí hiyeg. Awnanaba gitkis adahan igkis ka ipeg apitit gikakurakis, ku pariye kane ik adahan wis ipeg nipitit. Awnanaba gitkis adahan igkis ipeg ta gipititnen Uhokri. Ig Uhokri ka mapukwiyema, ig iki wotwiy madikte kabayka akak madikte gibetki kahadbe wixwiy batek.

18 Ikinaba gihiyakemnikis adahan igkis keh kaayhsima kabayka gikakkis hiyeg, adahan igkis igisyé akak gikehnikis kabayka, adahan igkis ka mapukwiyema, adahan igkis ahegbet adahan amnihne hiyeg.

19 Ku igkis keh henne, igkis darihkisne igiska inugikyene igkis apuriwne gipitkis adahan ku pariye nemnikumpiye gimkatkis. Ayge nikwe igkis darih ini dehetniki ku pariye kaneawaygyisima.

*Ka Muwaka Isahkiswa Ariw Ini Ku Pariye
Uhokri Apuriwse Pit*

Kol 4.17; 1 Tim 6.14; 2 Tim 1.13, 4.5

20 Timótyu, ka muwaka isahkiswa ariw ini ku pariye Uhokri kuwis apuriwse ta pit. Higihwanaba ariw kinetihwaki ku pariye waditnepyenen ku pariye kane ekkenema Uhokri gihiyakemni. Ka ba ataybisia gitkis nerras bagimeksakis ku pariye ikawnamahkis ke wotbe igkis hiyakemniyepwibe.

21 Gaytakkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis hiyakemniyepwi henne, igkis miyehe

1 Timótyu 6:21

xxvi

1 Timótyu 6:21

gikamaxwankis gipititak Uhokri. Uhokri gabay
pikaknek.

Uhokri Gannasan New Testament in Palikúr

copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Palikúr

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1982, Livraria Cristã Unida. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Palikúr

© 1982, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

e4018e63-d5cc-57be-a787-43c649addd6b